

Statsbudsjettet 2021

Skriftlig innspill fra Arkivforbundet til Familie- og kulturkomiteen

Norge trenger fortsatt et «arkivløft»

Denne regjeringen har satt ambisiøse mål for digitalisering av offentlig forvaltning. Både forvaltningens egen saksbehandling og innbyggerdialogen foregår i større og større grad digitalt. For at dette skal foregå på en forsvarlig måte, med tanke på vesentlige demokratiske prinsipper som likebehandling, mulighet for offentlighet og innsyn, og borgernes anledning til å dokumentere sine rettigheter, må det som ledd i de digitaliserte prosessene skapes dokumentasjon, og denne må holdes tilgjengelig og sikres for forvaltningen og innbyggerne.

For å få til dette, er det nødvendig å styrke arkivsektoren, særlig når det gjelder digitalisering. De siste to årene har det statlige nivået fått økte rammer. Det er bra. Men det er også et behov for å styrke arbeidet i arkivsektoren på regionalt og lokalt nivå.

Involvering i de store statlige satsingene

Det statlige Arkivverket har en viktig oppgave i å legge til rette for at utvikling i en samlet arkivsektor. Det er en rekke uløste oppgaver i sektoren. For eksempel mangler det nasjonale fellesløsninger for håndtering av digitalt skapt materiale. Arkivsektoren er etter vårt syn fortsatt underfinansiert. Derfor er vi svært glade for at regjeringen opprettholder satsingen på arkivsektoren med finansiering av Digitalarkivet og fellesløsning for langtidslagring og tilgjengeliggjøring av digitale arkiv, jf kapittel 329, post 45. Særlig er det positivt at disse løsningene også skal ivareta både kommunale arkiv og privatarkiv, i tillegg til Arkivverkets egne samlinger. Dette er et nødvendig tiltak som vi er glade for.

Vi er selvsagt også glade for at bevilgningene til Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana, til digitalisering av kulturarv i en samlet kulturarvsektor, også blir videreført, jf kap. 326, post 80. Vi savner imidlertid systematisk involvering av institusjonene i arkiv- og museumssektorene i dette arbeidet, slik at behovskartlegging og prioritering gjøres i samarbeid med de institusjonene som eier og forvalter materialet. På samme måte må Arkivverket og Kulturrådet, som sektoransvarlige for arkiv og museum, bli involvert i styring og planlegging av satsingen. Så langt har dette ikke skjedd, og vi frykter at det fører til at bevilgningen ikke benyttes på en hensiktsmessig og rasjonell måte, med tanke på best mulig resultat for et samlet kulturarvsfelt. Vi mener derfor at det bør gis føringer til Nasjonalbiblioteket om systematisk involvering.

Nasjonal arkivstrategi

Statssekretær Gunhild Berge Stang har i møte med oss gitt signaler om at Kulturdepartementets utkast til ny arkivlov vil bli sendt på høring i 1. kvartal 2021, jf Prop. S 1 (2020-2021), Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 320–329), Aktuelle saker s. 55. Det er vi svært glade for. Før oppstart av arbeidet med ny lov, ba stortingsflertallet i 2017-regjeringen om «å iverksette en bred utredning av samfunnets arkivfunksjoner, med særlig vekt på regionale arkivtjenester, nasjonalt samspill og håndtering av digitale utfordringer». Vi oppfatter at *NOU 2019:9 Fra Kalveskinn til datasjø*, med forslag til ny arkivlov, er for smal og for fokusert på lovarbeidet til å ha svart ut dette oppdraget. I mangel av utredning og systematisk politikk på et felt med store utviklingsbehov, mener vi at det bør utformes en nasjonal og politisk forankret arkivstrategi, slik det gjøres for flere andre sektorer,

eksempelvis biblioteksektoren. Det mangler i dag en nasjonal sektorstrategi for arkivfeltet, som definerer statens ansvar på området og setter mål og retning for hele sektoren på tvers av forvaltningsnivå og samfunnssektorer. Dette fører til lite koordinert utvikling og dårlig ressursutnyttelse på feltet.

Vi mener regjeringen ved kulturministeren bør oppfordres til å etablere en politisk forankret, nasjonal sektorstrategi for arkivfeltet.

Prosjekt- og utviklingsmidler for arkivsektoren

Det ble i år satt av 12 millioner kroner til prosjekt- og utviklingsmidler (søkbar tilskuddsordning) for arkivsektoren, jf Prop. 1 S Kulturdepartementet, 5 Fordeling av spilleoverskuddet. Dette er en uendret ramme fra året før. Midlene skal fordeles både til privatarkiv og til utviklingsmidler for arkivsektoren. Av disse 12 millionene er nå 8 millioner øremerket arbeidet med privatarkiv. Dermed er det kun satt av 4 millioner til fordeling på utviklingstiltak i hele arkivsektoren. Med de store utviklingsbehovene sektoren står overfor, er 4 millioner kroner et svært lite beløp. Biblioteksektoren og museumssektoren disponerer betydelig større beløp til sine sektorer. Vi mener at utviklingsmidlene for arkivsektoren må styrkes betydelig.

Vi foreslår derfor:

- at det legges føringer om involvering av arkiv- og museumssektorene i arbeid med digitaliseringen av kulturarven som skal gjennomføres av Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.
- at regjeringen blir bedt om å igangsette arbeidet med en nasjonal arkivstrategi.
- at utviklingsmidlene for arkivsektoren får en økning på 8 millioner kroner i statsbudsjett for 2021.

Om Arkivforbundet

Arkivforbundet er en fagpolitisk og landsdekkende interesseorganisasjon som siden 1986 har jobbet for å fremme bevaring og formidling av kommunale arkiv og privatarkiv, samt heve den faglige kvaliteten på dette arbeidet. I dag er vi den eneste organisasjonen som jobber spesifikt med disse spørsmålene. Vi har cirka 120 institusjonsmedlemmer fra hele landet; kommunale arkivinstitusjoner, privatarkivinstitusjoner, museer, kommuner og historielag. Vårt daglige arbeid ledes av generalsekretær Kjetil Landrog, og Ranveig Låg Gausdal (byarkivar i Oslo) er styreleder.

Kontaktinformasjon til Arkivforbundet:

E-post: post@arkivforbundet.no

Tlf: 99694577

Hjemmeside: www.arkivforbundet.no